

Mikuláš Mišík

Ž
i
v
o
t

a dielo

Zbierka žiackych prác

Školská knižnica na Obchodnej akadémii v Prievidzi

Projekt Skvalitnenie služieb školskej knižnice na OA
vznikol s príspevím MŠ SR a Rodičovského združenia pri OA v
Prievidzi

2007

Táto zbierka žiackych prác je výsledkom práce žiakov a ich zapojenia do projektu Skvalitnenie služieb školskej knižnice na Obchodnej akadémii v Prievidzi.

Rok 2007 bol v Prievidzi vyhlásený za Rok Mikuláša Mišíka na počesť vzácneho rodáka, ktorý ako prvý napísal pravdivé dejiny nášho mesta. Dostáva sa Vám do rúk výber prác našich žiakov, ktorí sa venovali zozbieraniu informácií o Mikulášovi Mišíkovi v rámci projektovej aktivity „Mikuláš Mišík“.

Zostavila: Mgr. Alena Leštianska

Zo života Mikuláša Mišíka

(† 25.11.1907 Prievidza – V 29.11.1981 Bojnice)

Mikuláš Mišík bol veľmi všestranný človek. Bol historik, publicista a rímskokatolícky kňaz. Právom sa zaraďuje medzi najlepších historikov z radov katolíckeho kňazstva.

Narodil sa v Prievidzi na Vystrkove a tu aj chodil do školy. Neskôr, po smrti svojho otca Jána, ktorý zahynul v prvej svetovej vojne, sa dostal ako polosirota do sirotinca v Banskej Bystrici. Dokončil tu základnú školu, vychodil gymnázium i teologický seminár.

Keďže bol kňaz, pracoval na mnohých miestach Slovenska. Pracoval aj v Spolku sv. Vojtecha v Trnave ako kultúrny referent. Ako historik bol členom Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV. Zaoberal sa dejinami husitského hnutia na Slovensku, osídľovaním Hornej Nitry. Je autorom monografie, štúdií a článkov, napísal aj štúdie o pôsobení banskobystrických bohoslovcov v slovenskom národnom hnutí.

Aj keď bol takýto zaneprázdnený, na svoje rodisko nezanevrel. Preto sa svojej Prievidzi zavďačil napísaním histórie mesta, hoci tu žil len jedenásť rokov. Neskôr skončil prácu kňaza a odišiel na dôchodok. Ten si však dlho neužil, pretože v roku 1981 zomrel v Bojniciach.

Pochovaný je v Prievidzi. Na náhrobnom kameni je nápis, ktorého autorom je jeho najmladší brat Alojz: „Odhaľoval dejiny národa, aby slúžili budúcnosti.“ V súčasnosti Miestny odbor Matice Slovenskej v Prievidzi vyhlásil rok 2007 za Rok Mikuláša Mišíka.

Ľuďom ako Mikuláš Mišík by sme mali byť vďační, pretože vďaka nim poznáme kus svojej histórie.

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

Ivana Sunegová

Mikuláš Mišík – významný muž nášho mesta

Z Prievidze pochádza mnoho pre mesto významných ľudí. Botanik a vysokoškolský pedagóg Ján Martin Novacký, významný organizátor včelárstva Koloman Novacký, ovocinár a šľachtiteľ Martin Falešník, etnograf, univerzitný profesor a múzejník Ján Mjartan, národovec a kňaz Juraj Gramantík, zberateľ ľudových piesní a dramatik Dionýz Ignác Kubík, hudobný skladateľ, zbormajster a pedagóg Ladislav Stanček, režisér a scenárista Štefan Uher, kníhtlačiar Bernhard Gubič, piaristický misionár František Hanák a mnohí iní.

Jednou z týchto osobností je nepochybne aj Mikuláš Mišík. Podľa niektorých to bol najlepší historik z radov katolíckeho kňazstva.

Narodil sa 25. novembra 1907 v Prievidzi na Vystrkove, dnešnej Mariánskej ulici. Do školy začal chodiť vo svojom rodisku, ale po smrti otca Jána Mišíka, ktorý zahynul v prvej svetovej vojne, ho mama musela dať do sirotinca v Banskej Bystrici. Ako polosirota dokončil základnú školu v sirotinci a potom pokračoval na gymnáziu a vyštudoval aj teologický seminár. Vždy ho zaujímala história a pri publikovaní svojich prác použil pseudonym „Vystrkovčan“. Zaoberal sa husitským hnutím na Slovensku a osídľovaním hornej Nitry. Už popri štúdiu napísal svoje prvé diela, napríklad „Husiti na Slovensku“, ale aj prvé dielo o svojom rodnom meste pod názvom „Prievidza v dobách husitských“. Keď dokončil školu, pôsobil ako kaplán, neskôr ako kňaz na rôznych miestach Slovenska. Vďaka tomu, že sa snažil publikovať svoje prvé diela, sa stal členom, neskôr vedúcim vydavateľského oddelenia, dosť prenasledovaného a kontrolovaného Spolku svätého Vojtecha v Trnave,

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

ktorý vydával za komunizmu, kedy sa propagovalo, že Boh neexistuje, knihy z náboženskou tematikou. Stal sa autorom rôznych historických monografií, štúdií a článkov, kde opisoval hlavne život kňazov na Slovensku. Vďaka jeho veľkému historickému zaujatiu sa stal aj členom Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. Vzťah k „svojej Prievidzi“ potvrdil hlavne v roku 1971, keď spísal a vydal históriu mesta v diele nazvanom „Prievidza“. Bol aj autorom štúdie o zástoji banskobystrických bohoslovcov v slovenskom národnom hnutí.

V roku 1978 odchádza z radov kňazov na dôchodok, ale ešte stále sa venuje histórii Slovenska. Dôchodok si však už dlho neužil, pretože 29. decembra 1981 zomrel v Bojniciach. Je pochovaný v Prievidzi, vo svojom rodnom meste. Dodnes je pre nás, Prievidžanov, veľkým človekom našej regionálnej histórie. Patrí sa, aby sme naňho nezabudli.

Filip Pittner

Dobová fotografia starej Prievidze

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

Čo sa mi vybaví pri mene Mikuláš Mišík...

V tomto roku uplynie práve sto rokov od chvíle, keď sa v Prievidzi, na Vystrkove, v chudobnej rodine Mišíkovcov narodilo v poradí šieste dieťa a dostalo meno Mikuláš. Otec Ján bol remeselníkom – kováčom a matka Mária sa starala o hladné krky – bola domáca. Po Mikulášovi sa narodili ešte dvaja súrodenci. Jedna zo starších sestier – Emília zomrela vo veku necelého jedného roka. Život pre početnú, desaťčlennú rodinu, nebol ľahký. V spoločnej domácnosti žila s nimi aj matka Márie Anna, rodená Záni (písané vtedajším pravopisom).

Mikuláš Mišík nastúpil v roku 1930 na kňazskú dráhu. Vysvätený bol vo Svätom Kríži nad Hronom, spolu s ďalšími dvoma absolventmi banskobystrickej teológie. Ako kaplán i kňaz pôsobil na viacerých miestach v Banskobystrickej diecéze. V rokoch 1938 až 1945 pracoval aj v trnavskej diecéze, kde bol zamestnancom a kultúrnym referentom Spolku svätého Vojtecha v Trnave a súčasne kaplánom na viacerých farnostiach.

Okrem pastoračnej činnosti sa Mikuláš Mišík venoval celý svoj život histórii. Študoval a bádaval už od mladosti. Veď už ako pomerne mladý, len dvadsaťjedenročný, vydal vlastným nákladom na tú dobu kontroverzné dielo Husiti na Slovensku. Dielo vyvolalo nečakane tvrdú reakciu. Už v čase jeho spracovávanía bolo hodnotené veľmi kriticky. Ešte pred vydaním ho Mikuláš Mišík zaslal do súbehu Matice slovenskej a už sa kritici o diele vyjadrili ako o príliš jednostrannom a subjektívnom, vcelku nevhodnom na samostatné vydanie. Napriek

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

tvrdkej kritike a následnej polemike vyšiel z nej Mikuláš Mišík ako víťaz, pretože knihu vydal a možno predpokladať, že bola aj vypredaná.

Mikuláš Mišík žil veľmi intenzívny život. Počas svojho pôsobenia v Spolku sv. Vojtecha mal ako referent na starosti vydávanie kníh, z ktorých bolo v tom čase vydaných viac ako 400 titulov. Pracoval aj inak: bol členom správneho výboru Spolku sv. Vojtecha a istý čas aj jeho výkonného výboru, spoluzakladal Spolok sv. Vojtecha v Maďarsku a bol členom dozornej rady Slovenského rozhlasu v Bratislave.

Pri svojej práci však nikdy nezabudol na svoje rodné mesto - Prievidzu. S jeho zaujímavou a bohatou históriou sa oboznamoval neustále, už od raného veku. V období, keď spracovával svoju prvú knihu, nachádzal v archívoch dokumenty a informácie o Prievidzi, ktoré ho priviedli k rozhodnutiu - spracovať a vydať zistené skutočnosti knižne. Na základe indícií môžeme predpokladať, že so zbieraním dokumentov začínať okolo roku 1927. Kniha, ktorú vydal v roku 1971 pod jednoduchým názvom Prievidza, mala v čase jej spracovania viacero názvov. Spočiatku to boli Dejiny Prievidze do roku 1848, neskôr len Prievidza. Vychádzajúc zo zistených údajov môžeme konštatovať, že kniha bola prvýkrát pripravená do tlače v roku 1936, keď sa s ňou zúčastnil v Hubkovom súbehu Matice slovenskej, v ktorom sa umiestnil na druhom mieste, s čím súvisela aj odmena vo výške 1500 korún. Táto kniha čakala na svoje vydanie dlhých 35 rokov.

Okrem spomenutých kníh vydal Mikuláš Mišík viacero prác v zborníkoch alebo samostatne svoje rodné mesto, na ktoré nikdy nezabudol. Pracovné povinnosti ho síce zaviali do rôznych miest Slovenska, ale jeho srdce vždy bilo pre Prievidzu, hoci v tomto meste žil iba jedenásť rokov.

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

Mikuláš Mišík zostáva človekom, ktorý zanechal v Prievidžanoch hlbokú brázdú poznania svojej histórie a jeho kniha Prievidza zostáva i v súčasnosti základným študijným materiálom o histórii nášho mesta.

„Odhaľoval dejiny národa, aby slúžili budúcnosti.“

Zuzana Bobuľová

Jedna z mála publikovaných fotografií nášho veľkého rodáka

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

Mikuláš Mišík a Prievidza

Tento veľký muž prievidzskej histórie sa narodil 25. novembra 1907 v Prievidzi. Jeho statočné srdce dotĺklo 29. decembra 1981 v Bojniciach. Počas svojho života pôsobil ako rímskokatolícky kňaz, bol historik a publicista. Bol známy pod svojim pseudonymom Vystrkovčan, pretože prvé roky jeho života boli spojené s touto časťou Prievidze. Vystrkov si pamätajú azda len „starí“ Prievidžania – my, mladí, sa o tejto časti starej Prievidze dozvedáme len z historických prameňov alebo zo známej básne Daniela Heviera Báseň na Prievidzu.

V rokoch 1926 – 1930 absolvoval teológiu v Banskej Bystrici. Pôsobil ako kaplán, neskôr ako kňaz na rôznych miestach Slovenska. Bol veľmi činný človek, okrem iného bol vedúcim vydavateľského oddelenia Spolku svätého Vojtecha v Trnave. Bol aj aktívnym a uznávaným členom Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. Centrom jeho záujmu boli okrem iného aj dejiny husitského hnutia na Slovensku. Z historického hľadiska rozpracoval aj obdobie osídľovania hornej Nitry. Autorsky sa podpísal tiež pod viacero monografií, štúdií a článkov. Jedným z jeho vydarených diel bola aj štúdia o banskobystrických bohoslovcoch a ich úlohe v slovenskom národnom hnutí.

Aj keď v Prievidzi žil len 11 rokov, napísal o našom meste prvé pravdivé dejiny, ktoré však totalitná moc zakázala. Aj tak sa však v mnohých prievidzských rodinách zachovala Mišíkova kniha Prievidza, ktorá má pre nás veľký význam dodnes.

Jana Sekerešová

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

Kto bol Mikuláš Mišík?

Narodil sa v roku 1907 v Prievidzi a v roku 1981 vo veku 74 rokov zomrel a je pochovaný v Bojniciach. 25. novembra t.r. sme si pripomenuli 100. výročie jeho narodenia.

Jeho matkou bola Mária, ktorá pochádzala z rodiny Schmirczových. Otec bol Ján Mišík. Mikuláš Mišík bol známy historik cirkevných dejín z radov katolíckeho kňazstva. Bol aj národovec a autor viacerých publikácií z odboru teológie a histórie národných a cirkevných dejín. V 20. storočí vydal množstvo publikácií venovaných národnej histórii. Bol známy hlavne ako vydavateľ priekopníckej monografie mesta Prievidza (1971), v ktorej ako prvý podal najkomplexnejší obraz dejín mesta od najstarších čias po 20. storočie.

V období rokov 1926 až 1930 študoval teológiu v Banskej Bystrici. Pôsobil ako kaplán, neskôr rímskokatolícky kňaz na rôznych miestach Slovenska. Okrem toho bol i vedúcim vydavateľstva oddelenia Spolku svätého Vojtecha v Trnave, či členom Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. Zaoberal sa dejinami husitského hnutia na Slovensku, ale aj problematikou osídľovania hornej Nitry. Bol autor monografie, štúdií, článkov i autor štúdie o zástoji banskobystrických bohoslovcov v slovenskom národnom hnutí.

Medzi jeho najznámejšie diela patria: Husiti na Slovensku, Banská Bystrica 1928, Prievidza v dobách husitských, Banská Bystrica roku 1930, Banskobystrické bohoslovie v slovenskom národnom živote.

Pre mňa osobne, ale aj pre ostatných občanov nášho mesta má nepochybne najväčší význam monografia Prievidza.

Lucia Miláková

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

Mikuláš Mišík

Narodil sa 25. novembra 1907 v Prievidzi a zomrel 29. decembra 1981. Do školy začal chodiť vo svojom rodisku v Prievidzi. Po smrti svojho otca Jána Mišíka, ktorý zahynul v 1. svetovej vojne, odchádza ako polosirota do sirotinca v Banskej Bystrici. V Banskej Bystrici dokončil aj základnú školu, chodil na gymnázium a skončil i teologický seminár v rokoch 1926-1930. A tak sa neskôr stáva kňazom, ale aj kaplánom. Pôsobil v mnohých mestách na Slovensku. Pracoval aj v Spolku svätého Vojtecha a v Trnave ako kultúrny referent, bol člen Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. Položil základy regionálnych dejín v 20. storočí, bol vydavateľ množstva publikácií. Zaoberal sa dejinami husitského hnutia na Slovensku a osídľovaním hornej Nitry. Napísal dielo o histórii mesta, v ktorom žil len jedenásť rokov. Vydal množstvo štúdií, niekoľko monografických prác napísal, respektíve vydal ešte pred rokom 1968. Napísal diela ako Husiti na Slovensku, Prievidza v dobách husitských. Ako prvý podal najkomplexnejší obraz dejín mesta od najstarších čias do 20. storočia. V roku 1978 končí svoje kňazské povolanie a odchádza na dôchodok. V roku 1981 zomiera v Bojniciach.

Mária Ďurdinová

Prievidza

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

Spomienka na Mikuláša Mišíka

Narodil sa 25. novembra 1907 v Prievidzi a zomrel 29. decembra 1981 v Bojniciach.

Po smrti svojho otca, ktorý sa volal Ján Mišík a zahynul v prvej svetovej vojne, sa ako polosirota dostal do sirotinca v Banskej Bystrici. Dokončil tu základnú školu a vyštudoval gymnázium i teologický seminár, ktorý trval od roku 1926 do roku 1930. Jeho matka sa volala Mária Mišíková, rodená Schmirczová.

Pôsobil ako historik, publicista, rímskokatolícky kňaz a bol prvým kronikárom mesta Prievidza. Pôsobil aj ako kaplán na rôznych miestach Slovenska. Bol vedúci vydavateľského oddielu Spolku svätého Vojtecha v Trnave. Bol aj členom Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied (SAV). Zaoberal sa dejinami husitského hnutia na Slovensku a osídľovaním hornej Nítry. Je autorom monografie, štúdií a mnohých článkov. Je aj autorom štúdie o úlohe a poslaní banskobystrických bohoslovcov v slovenskom národnom hnutí. Medzi jeho najznámejšie diela patria Husiti na Slovensku, Banská Bystrica roku 1928, Prievidza v dobách husitských, Banská Bystrica roku 1930, Prievidza a Banská Bystrica roku 1971. Podieľal sa na vydaní Slovenského biografického slovníka.

Mikuláš Mišík sa zaraďuje medzi najlepších historikov z radov katolíckeho kňazstva. Tento rok je v našom meste vyhlásený za Rok Mikuláša Mišíka, nesie sa v znamení viacerých podujatí k stému výročiu jeho narodenia.

Monika Peniašková

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

Prievidžan Mikuláš Mišík

Prievidza je naše okresné mesto, ktoré má bohatú históriu. Prvé písomné zmienky o Prievidzi pochádzajú už zo začiatku 12. storočia. O ďalší vývoj histórie, alebo lepšie povedané o spísanie jej pravdivých dejín, sa pričínal aj významný prievidzský rodák – Mikuláš Mišík.

Narodil sa v časti starej Prievidze, ktorú všetci poznali pod názvom Vystrkov. Mnohí dnešní Prievidžania ani nevedia, kde sa táto časť nachádzala – alebo o existencii Vystrkova v živote nepočuli... Pochádzal z pomerne skromných rodinných pomerov.

V roku 1926 začal študovať teológiu v Banskej Bystrici. Úspešne ju dokončil v roku 1930. Neskôr bol kaplánom a následne kňazom, pričom vystriedal niekoľko miest Slovenska. Aktívne sa podieľal na činnosti Slovenskej historickej spoločnosti.

Jeho veľkou láskou však boli dejiny – venoval sa dejinám husitského hnutia na Slovensku a okrem iného aj procesu osídľovania hornej Nitry.

Aktívnu kňazskú dráhu ukončil v roku 1978. Neskôr odchádza do dôchodku, ale aj napriek tomu nasledujúce štyri roky obohacoval Prievidzu. Vtedy už mal na konte niekoľko vynikajúcich historických diel – Husiti na Slovensku, Prievidza v dobách husitských a iné.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje dielo Prievidza v dobách husitských (1930), pretože sa bezprostredne týka dejín nášho mesta.

Kompletnú históriu Prievidze však zhrnul až v diele Prievidza. Materiály na napísanie týchto diel zhromažďoval už od roku 1928. Nepracoval s nimi sústavne, ale rád sa k nim vracal a neustále svoje

MIKULÁŠ MIŠÍK – VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ MESTA PRIEVIDZA
AUTOR PRVÝCH PRAVDIVÝCH DEJÍN NÁŠHO MESTA
ČO O ŇOM VIEME - NEVIEME

*„Bol obetavým kňazom a všetko, čo robil,
robil pre dobro národa a Kristovej Cirkvi.“*

práce zdokonaľoval. Využíval materiály z archívu Prievidze, ale aj archívy okolitých fár a bojnického domínia a nitrianskej župy.

Totalitná moc , jemne povedané, Mišíka „nemala v láske“. Bol kňaz a ideológia ho pokladala za nepriateľa režimu. A aj preto osudy jeho knihy Prievidza boli viac než spleť.

Dielo Prievidza, ktoré vzniklo, má dodnes vysokú historickú, ale aj morálnu a kultúrnu hodnotu.

Dominika Posová

Milovaná Mišíkova Prievidza

